

ನಡೆತಿತ್ತು. ಮಾರಾಯ್ರಾ, ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿಂಚು ಅದ್ದೆಂಗೆ ಬಾಯಿಗೆ ಕಡುಬು ತುಂಬುಡಿರ್ತೀರೋ ನಂಗೆಂತೂ ಗೊತ್ತಾಗಲ್ಲ. ಮೈ ಉರಿಯುತ್ತೆ ನಂಗೆ.'

'ಎಲ್ಲೂ ನಿನ್ನೆಂಗೆ ಪುಣ್ಯ ಮಾಡಿ ಹುಟ್ಟಿರಲ್ಲ ಕಣೇ...' ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಿಸಿದ್ದಳು ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ವಿಷಾದದಿಂದ.

ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗಂಡ ಕಾರಣವಾಗಿ ಯಾವಾಗ ಭಗ್ನೆನೆ ಬೆಂಕಿ ಹತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದೋ ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ದಿಗಿಲು, ಆತಂಕ. ತಣ್ಣೀರು ತೋಕಿ ನೋಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾದರೂ ತಾನು ಎದುರಿಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ವೆಂಕಟರಾಮ ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಕನಕ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಅವಳು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದ ದಿನ ಬಹು ಬೇಗ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತು. ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂತಿದ್ದ ಶಿವರಾಮ ಅನ್ನ ಕಲೆಸಿ ಬಾಯಿಗಿಟ್ಟವನು ಮುಖ ವಾರೆ ಮಾಡಿದ.

'ಉಪ್ಪು, ಹುಳಿ, ಖಾರ ಎಂತದೂ ಇಲ್ಲ. ಬುದ್ಧಿ ಎಲ್ಲಿಟ್ಟಿಂಚು ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಿ?' ಹೆಂಡತಿಯ ಕಡೆ ದುರುಗುಟ್ಟಿದ. ಈ ನಡುವೆ ಮೊದಲ ಪಂಕ್ತಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂರುತ್ತಿದ್ದಳು ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿ. 'ಹಸಿವು ತಡೆಯಬಾರದು' ಎನ್ನುವುದು ಒಂದು ಕಾರಣ. 'ಬಗ್ಗಿ, ಎದ್ದು ಬಡಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ' ಎನ್ನುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರಣ. ಗಂಡಸರು ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂತ ಎದುರು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಇವರ ಪಂಕ್ತಿ. ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಜೊತೆ ವೆಂಕಮ್ಮ, ಗಂಡನ ವಾಗ್ವಾಣಿ ಕೇಳಿ ಬೆಚ್ಚಿದಳು ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿ. 'ಸುಮ್ಮನಿರು' ಎನ್ನುವಂತೆ ವಾರಗಿತ್ತಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಿ ಕಣ್ಣಿಡ್ಡೆ ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದಳು. ಸುಮ್ಮನಿರಲು ಕನಕ ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯಲ್ಲ. ಅವಳು ಯಾವ ಅಂಜಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ನೇರವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು,

'ಇವತ್ತು ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು ನಾನು ಬಾವ. ನಂಗೆ ಹಿಂಗೆ ಅಡುಗೆ ಮಾಡೋಕೆ ಬರೋದು. ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡ್ಬೇಕು ನೀವು...'

'ನಿಂಗೆನು ರೋಗ ಬಂದಿತ್ತು? ಒಂದು ಅಡುಗೆ ಮಾಡೋಕೆ ಕೈಲಾಗಿರ್ಲಿಲ್ಲಾ?' ನಾದಿನಿಗೆ ಮುಖ ಕೊಡದೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಶಿವರಾಮ. ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ತಲೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ತಗ್ಗಿತು. ಆಗಲಾದರೂ ಸುಮ್ಮನಿರಬಹುದಿತ್ತು ಕನಕ. ಆದರೆ ಹಾಗಿರುವುದು ಅವಳ ಜಾಯಮಾನವಲ್ಲ.

'ಇದೋಳ್ಳೇ ಕತೆ. ಅಕ್ಕನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕಾಣಲ್ತಾ ನಿಮಗೆ? ಇನ್ನೊಂದು ವಾರ ಅಂದ್ರೆ ತೌರುಮನೆಗೆ ಹೋಗ್ತಾರಪ್ಪಾ. ಇವತ್ತು ಒಂಥರಾ ಇದ್ದು. ನಾನು ಅಡುಗೆ ಮಾಡ್ತೀನಿ ಅಂತ ಹೇಳ್ತೆ...'

ಮುಂದೆ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ ಶಿವರಾಮ. ಪುಣ್ಯ ಅಂದುಕೊಂಡಳು ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿ. ಅವನು ಉಂಡು ಕೈ ತೊಳೆಯಲು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಹೇಳದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಕನಕ.

'ನೋಡಿದ್ರಾ ಹೆಂಗೆ ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಗ ಬಿತ್ತು ಅಂತ? ಎದುರು ವಾದಿಸೋಕೆ ಕಲೀಬೇಕು ಅಕ್ಕಾ. ನಮ್ಮ ತಪ್ಪೇನಿಲ್ಲಿದ್ದೂ ಯಾಕೆ ಅನ್ನಿಸ್ಬೇಕು? ಹೆದರಿದೆ ಹೆದರಿಸ್ತಾರೆ. ತಿರುಗಿ ನಿಂತೆ...' ಅವಳ ಮಾತಿನೂ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವತ್ತೂ ಉಂಡು ಕೈ ತೊಳೆದ ಮೇಲೆ ಅಡುಗೆ ಮನೆ ಕಡೆ ಹಣಕೆ ನೋಡದೆ ಕವಳದ ತಟ್ಟೆ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ

ಶಿವರಾಮ ಅವತ್ತು ಅಡುಗೆಮನೆಗೆ ನುಗ್ಗಿದ. ಹತ್ತಿಕ್ಕಿಕೊಂಡ ಕೋಪ ಹೊರ ಬರಲು ದಾರಿ ಕಾಯುತ್ತಿರಬೇಕು. ಒಳಗೆ ಇಂತಾದ್ದೇನೋ ಗುಸುಪಿಸ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜಾಗಿರಬೇಕು. ವ್ಯಂಗ್ಯದ ಮಾತು ಅವನ ಬಾಯಿಂದ ಉದುರಿತು.

'ಗಾಡೆ ಕೇಳಿದ್ಯಾ, ತಾ ಕೆಟ್ಟ ಕೋತಿ ವನ ಕೆಡಿಸ್ತು ಅಂತ. ಇವಳು ಇನ್ನೂ ಹದ್ದು ಮೀರಿಲ್ಲ ಅಂದ್ಬಂದಿಡಿವಿ. ಇವಳ ತಲೇನೂ ಕೆಡಿಸಿದ್ದೇಡ...'

ಗಂಡ ಉಂಡು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಎಲೆಗೆ ಅನ್ನ ಬಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಿತ್ತಾಳೆ ಹೆಂಚಿನಲ್ಲಿ ಅನ್ನ ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು ಕನಕ. ಹೆಂಡತಿಗೆ ಬಡಿಸಲು ಕೈಬಿಟ್ಟಲೊಳಗೆ ಹುಳಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ವೆಂಕಟರಾಮ. 'ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಗದೆ ಒಂದು ಅಂಕ ಮುಗಿಯಿತು' ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಮತ್ತಾಕೆ ಕಾಲು ಕೆರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಶಿವರಾಮ? ಅವನ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಪೆಟ್ಟು ಬಿದ್ದಿತ್ತಾ?

'ನೀವು ಏನು ಹೇಳ್ತೀರಿ ಭಾವ? ನಾನು ಹದ್ದು ಮೀರಿದೀನಿ ಅಂತಾನಾ?' ಕೇಳಿದಳು ಕನಕ.

'ನಾನ್ಯಾಕೆ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಿ ಕೆಚ್ಚೋನಾಗಿ? ಅವರವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುತ್ತೆ...'

'ಕೊಂಕು ಮಾತು ಆಡ್ಬೇಡಿ ನೀವು. ನಂಗೆ ಅಂಥಾದ್ದೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಇಲ್ಲ. ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡ್ಬೇಕೋ ಇಷ್ಟಾನೂ ಇಲ್ಲ...'

'ಸುಮ್ಮಿರೇ... ಸುಮ್ಮಿರೇ...' ದಮ್ಮಿಯುಗುಡ್ಡೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ವೆಂಕಟರಾಮ.

'ಆಯ್ತು, ತಾಳಿ ಕಟ್ಟಿದೋರು ಹೇಳ್ತೀರಿ ಅಂತ ಸುಮ್ಮಿರ್ತೀನಿ, ಸರೇನಾ?'

ಶಿವರಾಮ ಮುಖಭಂಗವಾದವನಂತೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದ. ಎಲೆಗೆ ಅನ್ನ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡಳು ಕನಕ. ಬೆಪ್ಪುಕಟ್ಟಿದಂತಿದ್ದ ವಾರಗಿತ್ತಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಿ ಕಿರುನೆಗೆ ನಕ್ಕಳು.

'ನೀವು ಹೋಗಿ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಮಲಗಿ ಮಾರಾಯ್ರಾ. ನೀವಾಗಿದ್ದೆ ಊಟ, ತಿಂಡಿ ಬಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕ್ತಿದ್ಡಿ. ನಾನು ಅಷ್ಟು ಹೆದರುಪುಕ್ಕಿ ಅಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಾ ಉಣ್ಣೇನಿ. ಬೇಕಾರೆ ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿ ಹೆಚ್ಚೇ...'

'ಯಾರು ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಗೆ ಬಜಬೆಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿದ್ರೋ ಮಾರಾಯ್ತಿ. ದೊಡ್ಡೋರು ಒಂದು ಮಾತು ಅಂತಾರಪ್ಪಾ. ನಂಗೆಲ್ಲ ಅನ್ನೋ ಹಾಗೆ ತಪ್ಪಿಗಿರೋಕೆ ಬರಲ್ತಾ?' ಕೇಳಿದ ವೆಂಕಟರಾಮ ಅಸಹಾಯಕ ದನಿಯಲ್ಲಿ.

'ಯಾಕೆ ಸುಮ್ಮಿರ್ಬೇಕು? ನ್ಯಾಯ ಅಂತ ಒಂದಿರಲ್ತಾ? ಅದು ಗಂಡಸ್ಸಿಗೂ ಒಂದೇ, ಹೆಂಗಸ್ಸಿಗೂ ಒಂದೇ...'

'ಆಯ್ತಾಯ್ತು, ಮೊದಲು ಉಣ್ಣು.'

ತಂದೆ ಮಗನ ಮಧ್ಯೆ ಕಿಡಿ ಹತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದುಂಟು. ಅತ್ತೆ ಸೊಸೆಯ ಮಧ್ಯೆ, ಮಾವ ಅಳಿಯನ ಮಧ್ಯೆ ಹುಯ್ಯಕ್ಕೆ ಬೇಯದೆ ಇರುವುದುಂಟು. ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇದಂಥ ಹೊಸ ಪರಿ ಶುರುವಾಯ್ತುಪ್ಪಾ, ಬಾವ-ನಾದಿನಿಯ ಮಧ್ಯೆ? ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೆಂದು ಮಲಗಿದರೂ ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಮನಸ್ಸು ವಿಲಿವಿಲಿಗುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು.

ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಬಾಣಂತನಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು

ಹೋಗಲು ತೌರುನಿಂದ ಅಣ್ಣ ಬಂದ. ಒಂದು ಪಾಯಸದ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ, ದೇವರ ಮುಂದೆ ಕೂರಿಸಿ ಹೊಸ ಸೀರೆ ಉಡಿ ತುಂಬುವಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಬಯಕೆಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಗಿದು ಹೋಯ್ತು. ಅಣ್ಣನ ಜೊತೆ ಬಾಣಂತನಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ನಿಂತಳು ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿ. ಶಿವರಾಮ ಬಸ್ಸು ಬರುವಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಂದು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು, ಸಮಯ ಸಾಧಿಸಿ ವಾರಗಿತ್ತಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಮಾತು ಹೇಳಿದ್ದಳು ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿ. ಬುದ್ಧಿಮಾತು ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗದಷ್ಟು ನಂಬೂಕಾಗಿ. ಅವಳ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಬಂದ ಶುರುವಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ತೆ ಹೇಳಿದಷ್ಟೇ ಹಿತವಾಗಿ.

'ಮುಂಚಿಂದ ನಿನ್ನ ಬಾವ ಹಿಂಗಿದ್ದೋರಲ್ಲಂತೆ ಕಣೇ. ಮಾವ ಹೋದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟೊರ್ಪ ಅಂತಿ? ಇನ್ನೂ ಹದಿನೈದುತುಂಬಿತ್ತಂತೆ. ಆಡ್ಬಂದಿರೋ ವಯಸ್ಸಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ತಲೇಮೇಲೆ ಕಡ್ಕಂಡು ಬಿತ್ತು. ದೋರೆಗಾಯೀನ ಹಿಚುಕೆ ಹಣ್ಣು ಮಾಡಿದ್ದೆ ಹೆಂಗಿರುತ್ತೆ ಹೇಳು...'

ಅತ್ತೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಹಸಿ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಒಗೆದ ಕಲ್ಲು ಹರಳುಗಳಂತೆ ತನ್ನ ಮನೋಪಟಲದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿ ಕೂಡಿದ್ದನ್ನು ನೆನೆದು ಅವಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಕನಕ ವಾರಗಿತ್ತಿಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿದ್ದಳು.

'ನಂಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಅಂದ್ಬಂದೇಡಿ ಅಕ್ಕ. ಸುಖಾಸುಮ್ಮೆ ಯಾರಾರೂ ಏನಾರೂ ಅಂದ್ರೆ ನಂಗೆ ಸೈಸೋಕಾಗಲ್ಲ. ನಾಲಿಗೆ ಮುಂದಾಗಿಬಿಡುತ್ತೆ. ತೌರುಮನೇಲಿ ಯಾರ ಬಾಯಿಲ್ಲೂ ಒಂದು ಮಾತು ಕೇಳಿದೋಳ್ಳಲ್ಲ ನಾನು...'

'ನಂಗೆಲ್ಲಾ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಅಂದ್ಬಂದೇಡಿ' ಎನ್ನುವ ಸರದಿ ಈಗ ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯದು. 'ನಿಂಗಲ್ಲ ಅನ್ನೋ ಹಂಗೆ ಸುಮ್ಮಿಡ್ಡಿಡು ಮಾರಾಯ್ತಿ' ಅನ್ನುವುದೂ ಅತ್ತೆಯದೇ ವಾಕ್ಯ ಇರಬಹುದಾ? ಇರಬಹುದೇನೋ. 'ನೀವು ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ತಲೆ ಕೆಡಿಸ್ಬಂದೇಡಿ ಅಕ್ಕ. ಮನೆ ಅಂದ್ರೇಲೆ ಒಂದು ಮಾತು ಬರುತ್ತೆ, ಹೋಗುತ್ತೆ. ನೀವು ಸುಖರೂಪವಾಗಿ ಹಡೆದು ಮಗೂನ ಎತ್ತಂಬ್ಬಿ...'

'ಆಯ್ತು ಕಣೇ. ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಹರಕೆಯಿಂದ ಅಷ್ಟಾದ್ರೆ ಸಾಕು.'

'ಆಗುತ್ತೆ...' ಎನ್ನುತ್ತಾ ವಾರಗಿತ್ತಿಯನ್ನು ಸನ್ನೇಹದಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು ಕನಕ. ವೆಂಕಮ್ಮ ಕೂಡಾ ಎರಡೂ ಕೈಯಿಂದ ಪಾದ ಮುಟ್ಟಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ಸೊಸೆಯ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಮೌನವಾಗಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದ್ದರು. ಕಾಲು ಮುಟ್ಟಲು ಹೋದರೆ ಶಿವರಾಮ ಜಿತವಾಗಿ ನಿಂತಿರಲಿಲ್ಲ.

'ಸಾಕ್ಷಾಕು. ರಾಹುಕಾಲ ಶುರುವಾಗೋದೊಳಗೆ ಹೊರಡಿ...' ಅಂದಿದ್ದ.

ಇನ್ನು ವೆಂಕಟರಾಮ ಎಲ್ಲಿ? ಅವನ ಪತ್ತೆ ಇಲ್ಲ. ಐನ್ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಲೋ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ಗ್ರಾಸ್ಸ. ಅತ್ತಿಗೆಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನೇನು ರಂಪರಾದ್ದಾಂತಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಬೇಕಾಗಬಹುದೋ ಎನ್ನುವ ತಳಮಳದ ಜೊತೆ ಗರ್ಭಿಣಿಯನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಡುವ ಸಂವೇದನಾತ್ಮಕ ದೃಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಬೇಕಾಗಬಹುದೆಂಬ ಸಂಕಟವಾಗಿ ಇರಬಹುದು. ಹೆಂಗೆ ಅಂದರೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ